

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija)

SPRENDIMAS

2013 m. lapkričio 7 d.*

„Asmens duomenų tvarkymas — Direktyva 95/46/EB — 10 ir 11 straipsniai — Pareiga informuoti — 13 straipsnio 1 dalies d ir g punktai — Išimtys — Išimčių taikymo sritis — Reglamentuojamos profesijos kontrolę užtikrinančios organizacijos užsakymą vykdančios privatūs detektyvai — Direktyva 2002/58/EB — 15 straipsnio 1 dalis“

Byloje C-473/12

dėl *Cour constitutionnelle* (Belgija) 2012 m. spalio 10 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2012 m. spalio 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Institut professionnel des agents immobiliers (IPI)

prieš

Geoffrey Englebert,

Immo 9 SPRL,

Grégory Francotte,

dalyvaujant:

Union professionnelle nationale des détectives privés de Belgique (UPNDP),

Association professionnelle des inspecteurs et experts d'assurances ASBL (APIEA),

Conseil des ministres,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai C. G. Fernlund (pranešėjas), A. Ó Caoimh, C. Toader ir E. Jarašiūnas,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorius V. Tourrès, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. liepos 11 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: prancūzų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Institut professionnel des agents immobiliers (IPI), atstovaujamo advokatų Y. Paquay ir H. Nyssen,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos M. Jacobs ir C. Pochet, padedamų advokato B. Renson,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos B. Koopman ir C. Wissels,
- Europos Parlamento, atstovaujamo A. Caiola ir A. Pospíšilová Padowska,
- Europos Komisijos, atstovaujamos F. Clotuche-Duvieusart ir B. Martenczuk,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima ši

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 15 t., p. 355) 13 straipsnio 1 dalies d ir g punktų išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Institut professionnel des agents immobiliers (IPI)*, vienos šalies, ir M. Englebert, *Immo 9 SPRL* ir M. Francotte, kitos šalies, dėl nacionalinės teisės aktų, kuriais reglamentuojama nekilnojamojo turto agento veikla, tariamų pažeidimų.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 95/46

- 3 Direktyvos 95/46 3, 8, 10, 37 ir 43 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(3) kadangi sukurti ir veikti vidaus rinkai, kurioje pagal Sutarties 7a straipsnį užtikrinamas laisvas prekių, žmonių, paslaugų ir kapitalo judėjimas, būtina ne tik galimybė asmens duomenims laisvai judėti iš vienos valstybės narės į kitą, bet taip pat ir asmens pagrindinių teisių apsauga;

<...>

(8) kadangi, siekiant pašalinti kliūtis asmens duomenims judėti, asmenų teisių ir laisvių apsauga tvarkant tokius duomenis turi būti lygiavertė visose valstybėse narėse; <...>

<...>

(10) kadangi asmens duomenų tvarkymą reglamentuojančių nacionalinių įstatymų tikslas – apsaugoti pagrindines teises ir laisves, ypač privatumo teisę, ir tai pripažįstama Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnyje, taip pat Bendrijos teisės aktų bendruosiuose principuose; kadangi dėl šios priežasties, suvienodinant tokius įstatymus, negali būti sumažinta juose numatyta apsauga, o priešingai – turi būti siekiama aukšto apsaugos lygio visoje Bendrijoje;

<...>

(37) kadangi, tvarkant asmens duomenis žurnalistiniais sumetimais arba literatūrinės ar meninės raiškos tikslais, ypač garsinėje ir vaizdinėje srityje, turėtų būti atleidžiama nuo kai kurių šios direktyvos reikalavimų, kad būtų galima suderinti pagrindines asmenų teises su informacijos laisve, <...>

<...>

(43) kadangi panašiu būdu valstybės narės gali apriboti teisę gauti duomenis ir informacijos teisę bei tam tikras duomenų valdytojo prievoles, kad būtų galima užtikrinti, pavyzdžiui, nacionalinį saugumą, gynybą, visuomenės saugumą, svarbius valstybės narės arba Europos Sąjungos ekonominius bei finansinius interesus, taip pat nusikaltimų tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą bei ieškinius dėl reglamentuojamų profesijų etikos [deontologijos] pažeidimų; <...>“

4 Direktyvos 95/49 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Pagal šią direktyvą valstybės narės saugo fizinių asmenų pagrindines teises ir laisves, o ypač jų privatumo teisę tvarkant asmens duomenis.“

5 Direktyvos 95/46 2 straipsnio a ir b punktuose numatyta:

„Šioje direktyvoje:

a) „asmens duomenys“ reiškia bet kurią informaciją, susijusią su asmeniu (duomenų subjektu) <...>

<...>

d) „duomenų valdytojas“ reiškia tokį fizinį ar juridinį asmenį, valstybės valdžios instituciją, agentūrą ar bet kurį kitą organą, kuris vienas ar drauge su kitais nustato asmens duomenų tvarkymo tikslus ir būdus; <...>“

6 Direktyvos 95/46 9 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės numato išimtis ir nukrypimus nuo šio skyriaus bei IV ir VI skyriaus, kai asmens duomenys tvarkomi tik žurnalistiniais sumetimais arba meninės ar literatūrinės raiškos tikslais, bet tikslai tuomet, jeigu šios išimtys reikalingos, norint privatumo teisę suderinti su laisve reikšti savo mintis ir įsitikinimus reglamentuojančiomis taisyklėmis.“

7 Direktyvos 95/46 IV skirsnyje „Duomenų subjekto informavimas“ yra 10 ir 11 straipsniai, kuriais reglamentuojamos situacijos atitinkamai, kai duomenys renkami iš šio subjekto ir kai jie gaunami ne iš jo.

8 Direktyvos 95/46 10 straipsnyje skelbiama:

„Valstybės narės numato, kad duomenų valdytojas arba jo atstovas privalo duomenų subjektui, iš kurio renkami su juo susiję duomenys, suteikti bent tokią informaciją, jeigu jis jos dar neturi:

- a) duomenų valdytojo arba jo atstovo, jei toks yra, tapatybė;
 - b) tikslai, dėl kurių ketinama tvarkyti šiuos duomenis;
 - c) bet kokia platesnė informacija, kaip antai:
 - duomenų gavėjai ar gavėjų kategorijos,
 - ar į klausimus atsakoma privaloma tvarka, ar savanoriškai, taip pat galimos neatsakymo pasekmės,
 - teisės gauti informaciją ar teisės pataisyti duomenis apie save buvimas,
- kiek tokios platesnės informacijos reikia, atsižvelgus į specifines duomenų rinkimo aplinkybes, kad būtų garantuotas teisingas subjekto duomenų tvarkymas.“

9 Šios direktyvos 11 straipsnyje nurodyta, kad valstybės narės numato, jog kai duomenys gaunami ne iš duomenų subjekto, duomenų valdytojas arba jo atstovas, užrašydamas asmens duomenis arba jeigu duomenis numatoma atskleisti trečiajai šaliai, ne vėliau nei tuomet, kai duomenys atskleidžiami pirmą kartą, turi duomenų subjektui suteikti bent jau šiame straipsnyje apibūdintą informaciją, jeigu šis jos dar neturi.

10 Direktyvos 95/46 13 straipsnio „Išimtys ir apribojimai“ 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės gali priimti teises priemones, kad apribotų 6 straipsnio 1 dalyje, 10 straipsnyje, 11 straipsnio 1 dalyje bei 12 ir 21 straipsniuose numatytų prievolių ir teisių mastą, kai toks apribojimas yra reikalinga apsaugos priemonė norint užtikrinti:

- a) nacionalinį saugumą;
- b) gynybą;
- c) visuomenės saugumą;
- d) kriminalinių nusikaltimų bei reglamentuojamų profesijų etikos [deontologijos] pažeidimų prevenciją, tyrimą, išaiškinimą ir persekiojimą;
- e) svarbius ekonominius ar finansinius valstybės narės ar Europos Sąjungos interesus, įskaitant ir monetarinius, biudžeto ar mokesčių klausimus;
- f) kontrolės, tikrinimo ar taisyklių nustatymo funkciją, kuri susijusi, bent atsitiktinai, su įgaliojimų vykdymu c, d ir e punktuose nurodytais atvejais;
- g) duomenų subjekto apsaugą arba kitų asmenų teisių ir laisvių apsaugą.“

Direktyva 2002/58/EB

- 11 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) (OL L 201, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 514) 15 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės gali patvirtinti teises priemones, ribojančias šios direktyvos 5 ir 6 straipsniuose, 8 straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalyse ir 9 straipsnyje nustatytų teisių ir pareigų taikymą, jeigu toks ribojimas yra būtina, tinkama ir adekvati demokratinės visuomenės priemonė, skirta apsaugoti nacionalinį saugumą (t. y. valstybės saugumą), gynybą, visuomenės saugumą, taip užkardant, tiriant ir nustatant baudžiamąsias veikas ar neteisėtą elektroninių ryšių sistemos naudojimą, kaip nurodyta [Direktyvos 95/46] 13 straipsnio 1 dalyje. <...>“

Belgijos teisė

- 12 1992 m. gruodžio 8 d. Įstatymas dėl privataus gyvenimo apsaugos tvarkant asmens duomenis (*Moniteur belge*, 1993 m. kovo 18 d., p. 5801), iš dalies pakeistas 1998 m. gruodžio 11 d. Įstatymu, kuriuo į Belgijos teisę perkelta Direktyva 95/46/EB (*Moniteur belge*, 1999 m. vasario 3 d., p. 3049; toliau – 1992 m. įstatymas). 1992 m. įstatymo 9 straipsnio 1 ir 2 dalyse, kurių turinys atitinka šios direktyvos 10 ir 11 straipsnių turinį, įtvirtinta pareiga informuoti duomenų subjektą.
- 13 1992 m. 3 straipsnio 3–7 dalyse šios pareigos informuoti išimtys ir apribojimai numatyti, be kita ko, tais atvejais, kai asmens duomenys tvarkomi tik žurnalistiniais, literatūriniais ar meniniais tikslais, kai juos tvarko valstybės saugumo, ginkluotų pajėgų žvalgybos ir saugumo tarnybos, kriminalinės policijos funkcijas vykdančios institucijos, administracinės policijos tarnybos ar Europos dingusių ir seksualinį išnaudojimą patyrusių vaikų centras.

Pagrindinės bylos aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

- 14 1995 m. vasario 17 d. karaliaus nutarimu įsteigtam IPI, be kita ko, pavesta prižiūrėti, kad būtų laikomasi sąlygų, keliamų norint verstis nekilnojamojo turto agento veikla, ir kad tokia veikla būtų tinkamai vykdoma. Šiuo tikslu jis gali kreiptis į teismą dėl bet kokio taikomų teisės aktų pažeidimo. Vykdydamas jam pavestas funkcijas IPI turi teisę naudotis privačių detektyvų paslaugomis.
- 15 Vykdydamas jam pavestas funkcijas IPI paprašė *Tribunal de commerce de Charleroi* (Šarlerua komercinių bylų teismas) konstatuoti, kad G. Englebertt, G. Francotte ir *Immo 9 SPRL* pažeidė minėtus teisės aktus, ir nurodyti G. Englebertt ir G. Francotte nutraukti tam tikrų rūšių veiklą, susijusią su nekilnojamojo turto. IPI savo ieškinį pagrindė įrodymais, kuriuos surinko jo pasamdęti privatūs detektyvai.
- 16 Šarlerua komercinių bylų teismui kilo abejonių, kaip vertinti taip surinktus įrodymus, atsižvelgiant į tai, kad jie gauti nesilaikant fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis reikalavimų, t. y. pažeidžiant 1992 m. įstatymą. Šis teismas nurodė, kad IPI mano, jog dėl šio įstatymo reikalavimo iš anksto informuoti duomenų subjektą apie detektyvų atliekamą tyrimą arba, jei duomenys gaunami iš trečiųjų asmenų, atitinkamų duomenų įrašymo momentu informuoti apie tokį įrašą tampa neįmanoma užsiimti privataus detektyvo veikla. Šiam teismui kyla klausimas, ar, 1992 m. įstatymo 3 straipsnio 3–7 dalyse privatiems detektyvams nenumačius kitų profesijų ar viešojo intereso apsaugos subjektams taikomos šios pareigos informuoti išimties, nesukuriamas Konstituciją pažeidžiantis nevienodas vertinimas, todėl jis nusprendė šiuo klausimu kreiptis į Konstitucinį Teismą.

- 17 Konstitucinis Teismas nusprendė, kad reikia patikrinti, ar 1992 m. įstatymu, kiek jame privatiems detektyvams nenumatyta išimčių, panašių į Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies d ir g punktuose numatytąsias, ši nuostata teisingai perkelta į nacionalinę teisę. Jis nurodo, kad 1992 m. įstatymo 3 straipsnio 3–7 dalyse įtvirtintas skirtingas požiūris į, pirma, žurnalistinę, meninę ar literatūrinę veiklą užsiimančius asmenis, kompetentingas saugumo ir policijos tarnybas ir Europos dingusių ir seksualinį išnaudojimą patyrusių vaikų centrą ir, antra, į privataus detektyvo veiklą užsiimančius asmenis, nes tik pirmieji atleidžiami nuo 1992 m. įstatymo 9 straipsnyje numatytos pareigos informuoti.
- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad šį atleidimą nuo pareigos galima paaiškinti vykdoma veikla, susijusia su silpniausių asmenų pagrindinių teisių apsauga, saugumo ir viešosios tvarkos užtikrinimu, visuomenės informavimu ar kultūriniu gyvenimu.
- 19 Privačių detektyvų situacija, jo nuomone, skiriasi. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atkreipia dėmesį į tai, kad nors jų profesija reglamentuojama 1991 m. įstatymu, kuriuo reglamentuojamas profesinės veiklos vykdymas ir pagal kurį jai vykdyti reikalaujama gauti vidaus reikalų ministro leidimą, jų veikla apskritai susijusi ne su šių pagrindinių teisių ir interesų apsauga, o su privačių interesų apsauga.
- 20 Konstitucinis Teismas pabrėžia, kad nors atrodo, jog Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalimi valstybėms narėms suteikiama tam tikra laisvė numatyti atitinkamas išimtis ar jų nenumatyti, vis dėlto lieka abejonių atsižvelgiant į šia direktyva atliktą suderinimą, kuris iš principo yra išsamus.
- 21 Tokiomis aplinkybėmis Konstitucinis Teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [Direktyvos 95/46] 13 straipsnio 1 dalies g punktas *in fine* turi būti aiškinamas taip, kad juo valstybėms narėms palikta laisvė įtvirtinti šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje numatytos pareigos nedelsiant informuoti išimtį ar jos neįtvirtinti, kai tai reikalinga kitų asmenų teisėms ir laisvėms užtikrinti, ar valstybių narių veiksmai šioje srityje yra apriboti?
2. Ar privačių detektyvų profesinei veiklai, kurią reglamentuoja nacionalinė teisė ir kuri vykdoma institucijų, turinčių teisę teismui skusti bet kokius nuostatų, užtikrinančių teisės verstis profesija suteikimą ir vertimąsi profesija, pažeidimus, užsakymu, tam tikromis aplinkybėmis taikoma [Direktyvos 95/46] 13 straipsnio 1 dalies d ir g punktuose *in fine* numatyta išimtis?
3. Jeigu atsakymas į antrąjį klausimą būtų neigiamas, ar [Direktyvos 95/46] 13 straipsnio 1 dalies d ir g punktai *in fine* atitinka [ESS] 6 straipsnio 3 dalį ir, visų pirma, lygybės ir nediskriminavimo principą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Išankstinė pastaba

- 22 Pirmajame klausime prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mini Direktyvos 95/46 11 straipsnyje įtvirtintą pareigą nedelsiant informuoti duomenų subjektą.
- 23 Tačiau reikia pažymėti, kad šioje nuostatoje, skirtoje duomenims, surinktiems ne iš duomenų subjekto, numatyta pareiga informuoti duomenų subjektą ne duomenų surinkimo, bet vėlesniu etapu. Tuo tarpu duomenų rinkimui iš duomenų subjekto skirtime Direktyvos 95/46 10 straipsnyje skirtime numatyta pareiga informuoti šį subjektą duomenų surinkimo momentu (šiuo klausimu žr. 2009 m. gegužės 7 d.

Sprendimo *Rijkeboer*, C-553/07, Rink. p. I-3889, 68 punktą). Taigi, neatidėliotinas duomenų subjekto informavimas numatytas ne prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nurodytame Direktyvos 95/46 11 straipsnyje, bet šios direktyvos 10 straipsnyje.

- 24 Dėl privačių detektyvų vykdomų tyrimų iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad jiems gali tekti rinkti duomenis arba tiesiogiai iš duomenų subjekto, arba netiesiogiai – iš trečiųjų šalių. Taigi, reikia konstatuoti, kad atliekant tokius tyrimus, nelygu aplinkybės, gali būti svarbus tiek Direktyvos 95/46 10 straipsnis, tiek 11 straipsnis.

Dėl pirmųjų dviejų klausimų

- 25 Pirmaisiais dviem klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, viena vertus, ar Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalis aiškintina taip, kad valstybės narės turi galimybę perkelti į savo nacionalinę teisę minėtoje dalyje numatytas pareigos informuoti duomenų subjektą apie jo asmens duomenų tvarkymą išimtis, ar pareigą, ir, kita vertus, ar privataus detektyvo veiksmai, atliekami profesinės organizacijos užsakymu tiriant reglamentuojamos profesijos, nagrinėjamu atveju nekilnojamojo turto agento, deontologijos pažeidimus, patenka į šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalies d punkto arba g punkto taikymo sritį.
- 26 Iš karto reikia konstatuoti, kad duomenys, kuriuos, kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pagrindinėje byloje surinko privatūs detektyvai, pateikti apie nekilnojamojo turto agento veikla užsiimančius asmenis ir susiję su fiziniais asmenimis, kurių tapatybė nustatyta arba gali būti nustatyta. Taigi, tai yra asmens duomenys, kaip jie suprantami pagal Direktyvos 95/46 2 straipsnio a punktą. Todėl reglamentuojamos organizacijos, kaip antai IPI, arba jų pavedimą vykdančių privačių detektyvų atliekamas tokių duomenų rinkimas, saugojimas ir perdavimas yra „asmens duomenų tvarkymas“, kaip jis suprantamas pagal šios direktyvos 2 straipsnio b punktą (žr. 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Huber*, C-524/06, Rink. p. I-9705, 43 punktą).
- 27 Norint atsakyti į pateiktą klausimą reikia visų pirma išnagrinėti, ar pagal Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalį valstybės narės turi galimybę, ar privalo numatyti vieną arba kelias iš joje išvardytų pareigos informuoti duomenų subjektą apie jo asmens duomenų tvarkymą išimčių.
- 28 Iš Direktyvos 95/46 3, 8 ir 10 konstatuojamųjų dalių matyti, kad derindamas valstybių narių teisės aktus Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė palengvinti asmens duomenų judėjimą užtikrindamas asmenų pagrindinių teisių, visų pirma teisės į privatų gyvenimą, aukšto lygio apsaugą Sąjungoje. Taigi, šios direktyvos 1 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės turi užtikrinti fizinių asmenų pagrindinių teisių ir laisvių, ypač jų privataus gyvenimo tvarkant asmens duomenis, apsaugą (minėto Sprendimo *Huber* 47 punktą ir 2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimo *ASNEF ir FECEMD*, C-468/10 ir C-469/10, Rink. p. I-12181, 25 punktą).
- 29 Šiuo atžvilgiu Direktyvos 95/46 10 ir 11 straipsniuose įtvirtintos pareigos informuoti duomenų subjektą apie jo duomenų tvarkymą, o 13 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės gali priimti teisės aktus, kuriais ribojamas šių pareigų taikymas tais atvejais, kai tai reikalinga šio 13 straipsnio 1 dalies a–g punktuose išvardytais tikslais.
- 30 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori sužinoti, kokią diskreciją turi valstybės narės, atsižvelgiant į teisės aktų leidėjo atliktu suderinimu siekiamą šios direktyvos 8 konstatuojamojoje dalyje nurodytą tikslą užtikrinti lygiavertį asmenų teisių ir laisvių apsaugos tvarkant asmens duomenis lygį visose valstybėse narėse.
- 31 Reikia priminti, jog Teisingumo Teismas jau anksčiau yra nusprendęs, kad Direktyva 95/46 atliktas suderinimas iš esmės yra išsamus (žr. 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Lindqvist*, C-101/01, Rink. p. I-12971, 95 ir 96 punktus ir minėto Sprendimo *Huber* 50 ir 51 punktus). Tačiau Teisingumo

Teismas taip pat yra konstatavęs, jog tai, kad Direktyvos 95/46 nuostatos yra palyginti bendros, yra neišvengiama, nes ji turi būti taikoma daugeliui labai įvairių situacijų, ir yra nusprendęs, kad šia direktyva nustatytos tam tikru lankstumu pasižyminčios taisyklės, daugeliu atvejų paliekančios valstybėms narėms rūpestį detalizuoti jas arba pasirinkti iš kelių galimybių (minėto Sprendimo *Lindqvist* 83 punktas).

- 32 Dėl Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies iš jos formuluotės ir visų pirma žodžių „valstybės narės gali“ matyti, kad šia nuostata valstybės narės ne įpareigojamos nacionalinėje teisėje numatyti išimtis, skirtas šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalies a–g punktuose numatytiems tikslams, bet priešingai – teisės aktų leidėjas ketino palikti joms galimybę pasirinkti, ar ir prireikus kokiais tikslais jos ketina imtis teisėkūros priemonių, kuriomis apribojama pareigos informuoti duomenų subjektą taikymo sritis. Be to, iš tos pačios 13 straipsnio 1 dalies formuluotės matyti, kad valstybės narės tokių priemonių gali imtis, tik jei jos reikalingos. Taigi, priemonių „reikalingumas“ yra sąlyga, su kuria siejama šio 13 straipsnio 1 dalimi valstybės narėms suteikta galimybė, ir jis visiškai nereiškia, kad jos įpareigojamos numatyti atitinkamas išimtis visais atvejais, kai tenkinama ši sąlyga.
- 33 Tokį aiškinimą pirmiausia patvirtina Direktyvos 95/46 43 konstatuojamoji dalis, pagal kurią teisė būti informuotam „valstybės narės gali apriboti <...>, kad būtų galima užtikrinti“ minėtus tikslus. Patvirtinimas taip pat matyti iš Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies lyginimo su šios direktyvos 9 straipsniu ir 37 konstatuojamąja dalimi, kuriuose aiškiai įtvirtinta valstybių narių pareiga numatyti išimtis ir leidimus nukrypti, kai asmens duomenys tvarkomi tik žurnalistiniais sumetimais arba meninės ar literatūrinės raiškos tikslais, jeigu šios išimties arba leidimai nukrypti reikalingi norint teisę į privatų gyvenimą suderinti su laisvę reikšti savo mintis ir įsitikinimus reglamentuojančiomis taisyklėmis.
- 34 Tokį aiškinimą taip pat patvirtina 2008 m. sausio 29 d. Teisingumo Teismo sprendime *Promusicae* (C-275/06, Rink. p. I-271) pateiktas Direktyvos dėl privatumo ir elektroninių ryšių 15 straipsnio 1 dalies, kurios formuluotė labai panaši į joje aiškiai minimos Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies formuluotę, išaiškinimas.
- 35 Pirmiausia Teisingumo Teismas konstatavo, kad minėta 15 straipsnio 1 dalimi valstybėms narėms suteikiama galimybė numatyti pagrindinės pareigos užtikrinti asmens duomenų konfidencialumą išimtis (minėto Sprendimo *Promusicae* 50 punktas).
- 36 Toliau dėl vienos iš šių išimčių Teisingumo Teismas nusprendė, kad minėtos 15 straipsnio 1 dalies negalima aiškinti kaip įpareigojančios valstybes nares numatyti pareigą atskleisti asmens duomenis šioje nuostatoje numatytais atvejais (minėto Sprendimo *Promusicae* 51 ir 53 punktai).
- 37 Taigi, manytina, kad Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalimi valstybėms narėms suteikiama galimybė numatyti vieną ar kelias iš joje išvardytų išimčių, tačiau valstybės visiškai neįpareigojamos to daryti.
- 38 Antra, reikia išnagrinėti, ar reglamentuojamos organizacijos, kaip antai IPI, užsakymą vykdančio privataus detektyvo veikla patenka į Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies d ir g punktuose numatytų išimčių taikymo sritį.
- 39 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką pagrindinės teisės į privatų gyvenimą apsauga reikalauja, kad nuo asmens duomenų apsaugos nukrypstančios nuostatos ir apribojimai griežtai atitiktų būtinumo sąlygą (2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Satakunnan Markkinapörssi ir Satamedia*, C-73/07, Rink. p. I-9831, 56 punktas ir 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Volker und Markus Schecke ir Eifert*, C-92/09 ir C-93/09, Rink. p. I-11063, 77 ir 86 punktai).

- 40 Kalbant apie Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies d ir g punktuose numatytas išimtis, pažymėtina, kad pirmajame apibūdinta konkreti situacija, t. y. kriminalinių nusikaltimų ir reglamentuojamų profesijų deontologijos pažeidimų prevencija, tyrimas, išaiškinimas ir persekiojimas, o antrajame – ne tokia konkreti situacija, t. y. kitų asmenų teisių ir laisvių apsauga.
- 41 Pirmiausia reikia išnagrinėti šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalies d punkte numatytą išimtį ir įsitikinti, ar ji taikytina organizacijų, kaip antai IPI, pavedimą vykdančių privačių detektyvų veiklai.
- 42 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nekilnojamojo turto agento profesija Belgijoje yra reglamentuojama profesija, o IPI yra profesinė organizacija, kuriai pavesta užtikrinti galiojančių teisės aktų laikymąsi tiriant minėtų aktų pažeidimus ir pranešant apie juos.
- 43 Reikia konstatuoti, kad organizacijos, kaip antai IPI, veikla atitinka situaciją, dėl kurios numatyta Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies d punkto išimtis, taigi ji gali patekti į šios išimties taikymo sritį.
- 44 Kadangi Direktyvoje 95/46 nedetalizuojama teisės aktų pažeidimų tyrimo ir nustatymo tvarka, manytina, kad tokiai profesinei organizacijai šia direktyva nedraudžiama kreiptis į specializuotus tyrėjus, pavyzdžiui, privačius detektyvus, su pavedimu ištirti ir nustatyti tokius pažeidimus, kad įvykdytų jai pavestą funkciją.
- 45 Darytina išvada, kad jei valstybė narė pasirinko perkelti minėto 13 straipsnio 1 dalies d punkte numatytą išimtį, atitinkama profesinė organizacija ir jos pavedimą vykdančios privatus detektyvai gali ja remtis ir neprivalo vykdyti Direktyvos 95/46 10 ir 11 straipsniuose numatytos pareigos informuoti duomenų subjektą.
- 46 Priešingai, jei valstybė narė tokios išimties nenumatė, duomenų subjektai apie jų asmens duomenų tvarkymą turi būti informuojami laikantis tvarkos, kuri, kiek tai susiję su informavimo terminu, nustatyta visų pirma minėtuose 10 ir 11 straipsniuose.
- 47 IPI teigia, kad jai ir jos pavedimą vykdančioms privatioms detektyvams pareigos informuoti išimtis būtina pavestai funkcijai atlikti. Teikdami paslaugas IPI privatus detektyvai negalės veiksmingai vykdyti savo veiklos, jei jie turės atskleisti savo tapatybę ir tyrimo motyvus dar prieš apklausdami tiriamus asmenis. Nyderlandų vyriausybė taip pat nurodė, kad tokie tyrimai bus pasmerkti žlugti.
- 48 Tačiau, kaip matyti iš šio sprendimo 37 punkto, būtent valstybės narės turi nuspręsti, ar jų nacionalinėje teisėje turi būti nustatyta, kad Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies d punkte įtvirtinta išimtis taikoma profesinėms organizacijoms, kaip antai IPI, kurios veikia pačios arba padedamos privačių detektyvų. Valstybės narės gali nuspręsti, kad šios profesinės organizacijos ir jų pavedimą vykdančios privatus detektyvai, net kai jiems taikomi šios direktyvos 10 ir 11 straipsniai, turi pakankamai priemonių, kad nustatytų atitinkamus deontologijos pažeidimus, taigi šios išimties perkėlimas nereikalingas tam, kad šios organizacijos galėtų atlikti joms pavestą teisės aktų laikymosi užtikrinimo funkciją.
- 49 Kalbant apie šios išimties taikymo sritį taip pat reikia patikslinti sąvoką „profesijų etikos [deontologijos] pažeidimas“. Šiuo klausimu Teisingumo Teismui žodžiu ir raštu pateiktos pastabose matyti skirtumų. Belgijos vyriausybė, priešingai nei IPI, tvirtina, kad tokie pažeidimai apima tik tinkamai patvirtintų nekilnojamojo turto agentų veikas, susijusias su jų profesijos vykdymu, ir neapima nepatvirtintų, nekilnojamojo turto agentais apsimešančių asmenų veikų.
- 50 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad galimybės užsiimti reglamentuojama profesija taisyklės yra deontologijos taisyklių dalis. Taigi, šias taisykles pažeidžiančių asmenų veiksmų, atliktų apsimečius nekilnojamojo turto agentais, tyrimas patenka į Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies d punkte numatytos išimties taikymo sritį.

- 51 Darytina išvada, kad šia direktyva valstybėms narėms leidžiama numatyti, kad minėta išimtis bus taikoma reglamentuojamai profesinei organizacijai, kaip antai IPI, kai ji pati arba padedama privačių detektyvų tiria galimus deontologijos taisyklių pažeidimus, įskaitant padarytus asmenų, nesilaikiusių leidimo užsiimti profesija taisyklių.
- 52 Atsižvelgiant į šios išimties taikymo sritį, nereikia nagrinėti, ar profesinės organizacijos, kaip antai IPI, užsakymą vykdančio privataus detektyvo veikla taip pat patenka į Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies g punkte numatytos išimties taikymo sritį.
- 53 Todėl į pirmuosius du klausimus reikia atsakyti taip:
- Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalis aiškinama taip, kad joje valstybėms narėms numatyta ne pareiga, bet galimybė perkelti į savo nacionalinę teisę vieną ar kelias iš šioje dalyje numatytų pareigos informuoti duomenų subjektus apie jų asmens duomenų tvarkymą išimčių,
 - į Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies d punkte numatytos išimties taikymo sritį patenka privataus detektyvo veikla, profesinės organizacijos užsakymu vykdoma tiriant reglamentuojamos profesijos, nagrinėjamu atveju nekilnojamojo turto agento, deontologijos pažeidimus.

Dėl trečiojo klausimo

- 54 Atsižvelgiant į atsakymus, patektus į pirmus du klausimus, į trečiąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 55 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo 13 straipsnio 1 dalis aiškinama taip, kad joje valstybėms narėms numatyta ne pareiga, bet galimybė perkelti į savo nacionalinę teisę vieną ar kelias iš šioje dalyje numatytų pareigos informuoti duomenų subjektus apie jų asmens duomenų tvarkymą išimčių.

Į Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies d punkte numatytos išimties taikymo sritį patenka privataus detektyvo veikla, profesinės organizacijos pavedimu vykdoma tiriant reglamentuojamos profesijos, nagrinėjamu atveju nekilnojamojo turto agento, deontologijos pažeidimus.

Parašai.